

EUROPAPARLAMENTET

2004



2009

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

7.6.2006

ARBETSDOKUMENT

om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Jean-Marie Cavada

Europaparlamentet har under flera år begärt en översyn av direktivet ”Television utan gränser”, som antogs 1989 för att sedan ändras 1997, där det huvudsakliga syftet skulle vara att beakta den omfattande tekniska utvecklingen – och då i synnerhet det faktum att det vid sidan av de **traditionella linjära tjänsterna**¹ har växt fram **icke-linjära tjänster**² – samt den audiovisuella marknadens förändrade struktur. Den utvidgade europeiska audiovisuella sektorn och mångfalden av nationella bestämmelser i de 25, snart 27, medlemsstaterna gör det mer angeläget än någonsin med en kontroll av bestämmelsen om ursprungsland, som utgör grunden för det befintliga direktivet. Det är viktigt att se till att denna princip inte kullkastas genom en utlokalisering – vilket verkligen skulle innebära att man undandrog sig EU:s lagstiftning – med det enda syftet att kringgå en striktare lagstiftning i sändningslandet, vilket riskerar att äventyra skyddet av den mänskliga värdigheten, minderåriga och utsatta personer samt kampen mot rashets och alla former av diskriminering.

Det angivna huvudsyftet med kommissionens förslag är ”att garantera optimala konkurrensvillkor för informationsteknik i Europa” och i samband med detta framhålls särskilt vilken betydelse denna teknik har i fråga om demokrati och kultur. I förslaget görs det en distinktion mellan linjära tjänster och icke-linjära tjänster. När det gäller de förstnämnda tjänsterna föreslår kommissionen en modernisering och förenkling av det nuvarande regelverket. När det gäller de sistnämnda tjänsterna tänker sig kommissionen endast att tillämpa en del av de bestämmelser som gäller för de linjära tjänsterna (det som man kallar en gemensam ram), och detta gäller framför allt frågor som har att göra med skyddet av minderåriga, förhindrande av rashets eller smygreklam.

Man kan beklaga att kommissionen på grund av en svår eller omöjlig teknisk tillämpning har hållit sig till en minimal regleringsram för icke-linjära tjänster, även när det gäller frågor som kampen mot diskriminering eller skydd av minderåriga. Skyddet av friheter förutsätter att de erkända rättigheterna och skyldigheterna för linjära tjänster inom detta område utvidgas till icke-linjära tjänster, som får en mer framskjuten position inom det audiovisuella området för varje dag som går. Den långt gångna tekniska utvecklingen får inte berättiga till en nedmontering av de principer och värden som utgör grunden för EU.

I sitt förslag vill kommissionen även uppmana medlemsstaterna att garantera oberoendet för sin respektive nationella tillsynsmyndighet, som framför allt skall ha till uppgift att övervaka genomförandet av direktivet enligt de principer som fastställs i detta. Denna strävan är inte annat än berömvärd. Det gäller emellertid att den kombineras med ett åtagande för de medlemsstater som ännu inte har gjort detta att anslå medel till en sådan myndighet, som är av avgörande betydelse för skyddet av friheter, minderåriga, mediemångfalden och den mänskliga värdigheten.

¹ Programtjänster från traditionell television, Internet och mobiltelefoni som TV-tittarna tar emot passivt.

² Televisionstjänster på begäran som TV-tittarna själva väljer att se (t.ex. beställvideo).

I förslaget förordas en återgång till **samregleringen**¹, vilket inte är förvånande och helt i linje med 2003 års avtal om bättre lagstiftning. Föredraganden frågar sig emellertid om det är lämpligt att använda sig av samreglering när det som står på spel är frågor som har att göra med den allmänna ordningen eller de grundläggande friheterna, t.ex. tillgången till information, mediemångfalden, kampen mot uppvigling till rashets, skyddet av den mänskliga värdigheten, skyddet av de minderåriga och mest utsatta eller kampen mot diskriminering. Föredraganden beklagar också att hänvisningen till det interinstitutionella avtalet inte har föranlett kommissionen att göra sitt förslag mer läsligt och kommer att försöka åtgärda detta i görligaste mån.

FÖRSLAG

1. Tillgång till information

Föredraganden välkomnar tillägget till *artikel 3b* som medger rätt till korta utdrag i fråga om händelser av stort allmänintresse. Föredraganden ställer sig emellertid frågande till att detta endast skall vara tillämpligt i fråga om linjära tjänster, och beklagar att detta förfarande överläts till rättighetsinnehavarnas goda vilja när det gäller icke-linjära tjänster. Detta stämmer inte heller överens med konstaterandet om att sportreportage kan leda till framväxten av nya medier. Föredraganden skulle önska en rätt till korta utdrag för icke-linjära tjänster på samma sätt som för linjära tjänster. Det är i linje med direktivförslaget när det gäller allmänhetens fria tillgång till information oberoende av vilket slags tjänst som har en förmedlande funktion.

Det bör också noteras att det förekommer en inkonsekvens mellan skäl 27 och artikel 3b när det gäller rätten för mellanhänder som nyhetsbyråer att dra fördel av sin signalåtkomst. Föredraganden anser att man bör låta dem utnyttja denna fördel.

2. Kampen mot diskriminering samt respekten för den mänskliga värdigheten

Föredraganden beklagar att sammanställningen över olika slags diskriminering i *artikel 3g c i* inte är fullständig och inte till exempel omfattar diskriminering på grund av funktionshinder, ålder eller sexuell läggning som skulle kunna omfatta marknadskommunikation eller audiovisuella medietjänster.

¹ I det internationella avtalet om bättre lagstiftning som slöts 2003 definieras samreglering som ”den mekanism genom vilken en gemenskapsrättsakt överläter förverkligandet av de mål som angetts av den lagstiftande myndigheten till på området erkända berörda parter (särskilt ekonomiska aktörer, arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer eller sammanslutningar)”. En sådan mekanism förutsätter en klar ansvarsfördelning i regleringsprocessen mellan staten å ena sidan och de övriga aktörerna å andra sidan. Samreglering kan framför allt tillämpas när det gäller reklam och skydd av minderåriga. Enligt avtalet skall denna mekanism – liksom självregleringsmekanismen – inte längre tillämpas när grundläggande rättigheter eller viktiga politiska val står på spel eller när bestämmelserna skall tillämpas på ett enhetligt sätt i samtliga medlemsstater. Europeiska rådet ansåg emellertid i maj 2003 att medlemsstaterna var skyldiga att använda sig av samreglering eller rent av självreglering för att bekämpa olagligt och skadligt innehåll på Internet.

Föredraganden anser också att det vore lämpligt att i *artikel 3e* göra ett tillägg om den mänskliga värdigheten och personliga integriteten för att se till att framför allt vissa TV-dokusåpor, som visar deltagare i förödmjukande situationer, skall kunna förbjudas.

3. Skydd av minderåriga eller utsatta personer

Föredraganden önskar stärka *artikel 3d* med bestämmelser liknande dem som gäller för linjära tjänster i *artikel 22*, om detta är genomförbart och genom tilldelning av lämpliga resurser.

Föredraganden anser också att EU bör uppmana personer inom näringslivet, föräldrar och lärare att tillsammans undersöka och utveckla olika system för skydd av minderåriga, såsom filter, identifikationsharmonisering osv.

4. Främjande av kulturell mångfald

Föredraganden är mycket positiv till målet att samtliga audiovisuella tjänster, även icke-linjära tjänster, skall bidra till den kulturella mångfalden, ett mål som införs genom den nya *artikel 3f*, och föreslår att villkoren för genomförandet preciseras (en miniminivå för investeringar i europeiska produktioner i förhållande till omsättningen, en minimiandel europeiska produktioner i beställvideoutbudet, en attraktiv exponering av de europeiska produktionerna i de elektroniska programguiderna).

5. Rätt till genmäle

Rätten till genmäle borde enligt föredraganden utgöra en del av den gemensamma ramen med bestämmelser för linjära tjänster samt minimiramen för icke-linjära tjänster, eftersom det är ett känt faktum att Internet utgör den främsta kanalen för att med stor hastighet sprida verkligt falska rykten.

6. Bättre tillgång till audiovisuella medietjänster för funktionshindrade

Föredraganden föreslår att det införs en ny *artikel 3i*, som ålägger medlemsstaterna att vidta åtgärder för att ge funktionshindrade bättre tillgång till audiovisuella medietjänster, samt att vartannat år utarbeta en rapport till kommissionen om tillämpningen av denna artikel.

7. De nationella tillsynsmyndigheternas roll (artikel 23b)

Föredraganden skulle önska att direktivet omfattade ett krav på att medlemsstaterna skall anslå medel till en nationell tillsynsmyndighet, samtidigt som hänsyn tas till subsidiaritetsprincipen.

Föredraganden anser att det är nödvändigt att fastställa dessa tillsynsmyndigheters befogenheter och framför allt att se till att icke-linjära tjänster underställs denna kontroll, antingen genom befintliga eller också genom nya nationella myndigheter.

Dessa befogenheter bör omfatta en respekt för mångfalden. Tillsynsmyndigheterna bör framför allt övervaka respekten för mångfalden externt (genom frekvenstilldelningen) och

internt (genom att se till att alla kanaler, i synnerhet de offentliga kanalerna, är neutrala och opartiska).

Tillsynsmyndigheterna, som har till uppgift att övervaka regelverkets efterlevnad, bör delta i arbetet med att spåra alla medier som nästan uteslutande sänds på landets territorium men som utlokaliserats med det enda syftet att kringgå principen om ursprungsland och undgå den gällande lagstiftningen i sändningslandet.

Det vore lämpligt att föreskriva att de nationella tillsynsmyndigheterna inte bara skall nöja sig med att informera andra nationella myndigheter eller kommissionen vid en allvarlig överträdelse av direktivets bestämmelser utan att det skall införas ett samrådssystem myndigheterna emellan.